

Åklagares hantering av straffrättsbeslut

Rättslig vägledning 2021:4
Utvecklingscentrum
Mars 2021

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Strafftidsbeslut.....	3
2	Första steget i åklagarens handläggning.....	4
2.1	Vid kollusionsfara	4
2.2	Vid flykt- och/eller recidivfara	4
3	Andra steget i åklagarens handläggning.....	5
3.1	Villkorad häktning	5

1 Inledning

Syftet med denna rättsliga vägledning är att ge åklagare en kortfattad vägledning, i två steg, kring vilka överväganden som bör göras efter att en under rättelse av strafftidsbeslut kommit in till åklagarkammaren.

1.1 Strafftidsbeslut

- När åklagaren får del av ett strafftidsbeslut avseende en häktad person ska han eller hon så snart som möjligt ta ställning till om personen alltjämt ska vara häktad.
- Åklagarens prövning bör göras samma arbetsdag som strafftidsbeslutet kommer in till kammaren eller senast arbetsdagen därefter.
- Åklagarens ställningstagande bör dokumenteras.

När en person som har en verkställbar fängelsestraff häktas kommer fängelsestraffen att gå i verkställighet. Kriminalvården upprättar ett strafftidsbeslut som ska expedieras till aktuell domstol för en korrekt avräkning av häktningstiden. Kriminalvården har som rutin att samtidigt också underrätta åklagaren.¹

När åklagaren informeras om att den häktade har börjat verkställa ett fängelsestraff ska han eller hon så snart som möjligt ta ställning till om det fortfarande finns tillräckliga skäl för häktning. Mot bakgrund av att en överföring till kriminalvårdsanstalt förutsätter att beslutet om häktning har hävts, bör åklagarens prövning göras samma arbetsdag som strafftidsbeslutet kommer in till kammaren eller senast arbetsdagen därefter.²

Åklagarens prövning med anledning av strafftidsbeslutet bör dokumenteras, antingen som en tjänsteanteckning eller som ett beslut att häva häktningen. Om häktningen hävs kan det ibland vara motiverat att framställa ett yrkande om s.k. villkorad häktning, se avsnitt 3.

¹ Relevanta lagrum och övrig relevant rättslig styrning: 24 kap. 20 § rättegångsbalken, 9, 19, 29 och 30 §§ lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m., 8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m. samt Kriminalvårdens Handbok i strafftidsberäkning (2010:6).

² Utöver den vägledning som lämnats i tillsynsbeslut (ÅM 2016/4543) saknas uttryckliga regler för inom vilken tid åklagare bör fatta beslut om eventuell åtgärd med anledning av ett inkommet strafftidsbeslut.

2 Första steget i åklagarens handläggning

Det första åklagaren bör titta på före ställningstagande i häktningsfrågan är aktuella häktningsskäl och om den häktade har restriktioner.

2.1 Vid kollusionsfara

Föreligger kollusionsfara och den häktade har restriktioner är det i de flesta fall inte aktuellt att häva häktningen då restriktionerna inte kan bibehållas på kriminalvårdsanstalt. I sådana fall bör åklagaren dokumentera sitt ställningstagande i en tjänsteanteckning och förmedla detta till aktuell domstol för kännedom. Av tjänsteanteckningen bör lämpligen framgå att häktningen inte hävs med anledning av straffidsbeslutet eftersom den frihetsberövade personen är häktad med restriktioner på grund av kollusionsfara.

2.2 Vid flykt- och/eller recidivfara

Föreligger endast flykt- och/eller recidivfara finns en klar presumtion för att häva häktningen, vilket åklagaren får göra innan åtal har väckts.

Vid en mycket uttalad flykt- och/eller recidivfara kan det dock finnas anledning att beakta under vilka former en verkställighet bör ske. Vid åklagarens prövning i sådana fall bör beaktas att verkställigheten kan komma att ske på en kriminalvårdsanstalt med lägre säkerhet från vilken det är lättare att avvika än från ett häkte. Vidare bör beaktas att det under verkställighet av ett fängelsestraff kan förekomma permissioner.

Beslutet om hävande av häktning ska som vanligt omgående expedieras till aktuell domstol, häkte och försvarare.

3 Andra steget i åklagarens handläggning

Det andra åklagaren bör titta på innan beslut fattas i häktningsfrågan är när aktuell förundersökning förväntas vara klar och hur långt fängelsestraff det är fråga om. Hävs häktningen kan den utdömda påföljden hinna verkställas i sin helhet innan förundersökningen i det häktade ärendet är slutförd varför det kan bli aktuellt att framställa ett yrkande om s.k. villkorad häktning.

3.1 Villkorad häktning

Om det finns risk för att den tidigare utdömda påföljden hinner verkställas i sin helhet innan huvudförhandling har hållits för de brott personen nu är häktad för, bör åklagaren i samband med att häktningen hävs framställa yrkande till domstolen om s.k. villkorad häktning. Ett villkorat häktningsbeslut innebär att den person som kan misstänkas för brott ska vara häktad från och med den dag som han eller hon blir villkorligt frigiven från aktuellt fängelsestraff. Endast domstol kan fatta ett sådant beslut.

ÅKLAGARMYNDIGHETEN